

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Dakoľko slov o sporivosti.

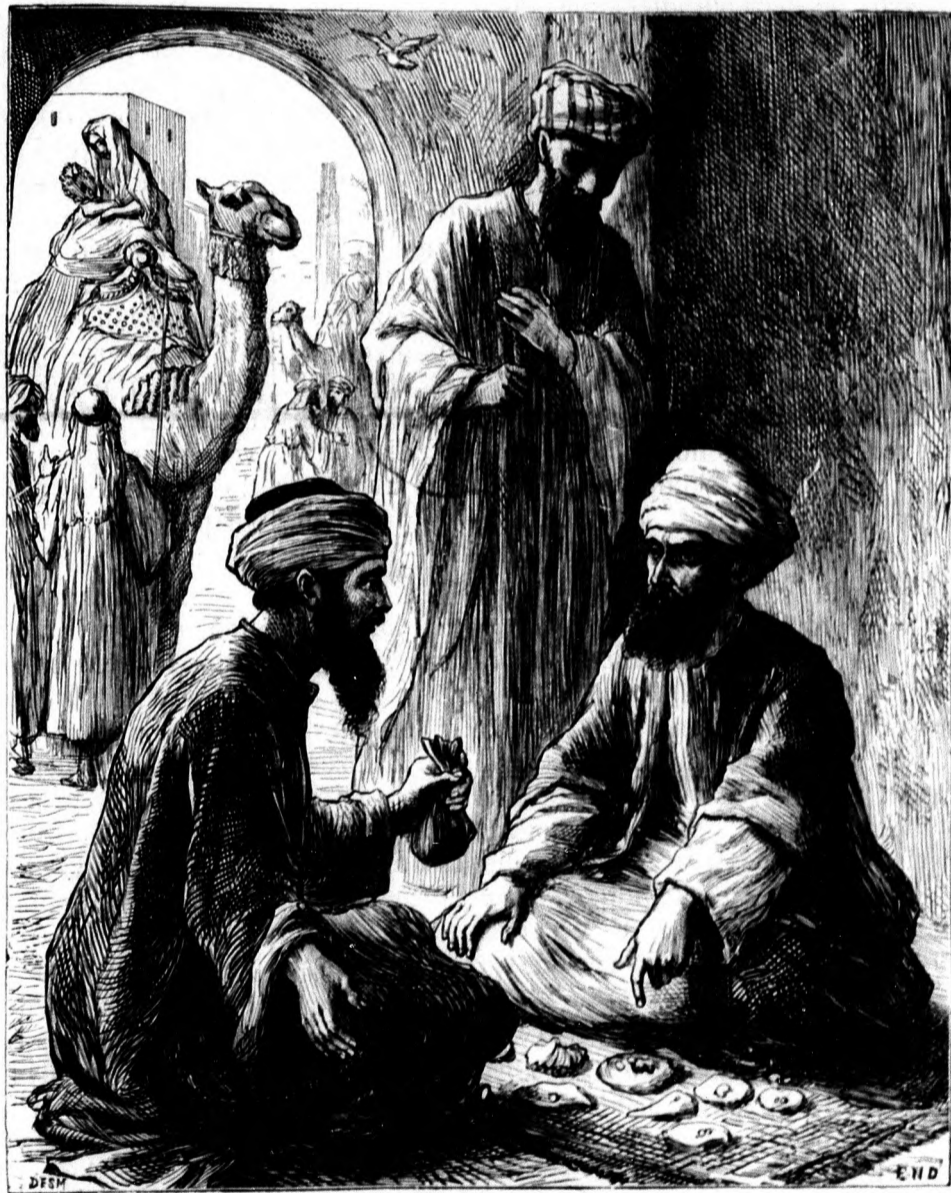
Človeku je to už v prírode, že je zriedka kedy spokojný so svojim osudom, to je príčina, že sa ľudia radi ponosujú na všetko, čo ich zastihne v živote.

V terajších časoch počujeme ešte viac ponosovania než dakedy. Najmä na nedostatok hmotného blahobytu ponosujú sa mnohí. «Plané sú časy»; «zle sa mi vodi»; «nemám ani groša» atd., takéto ponosy môžeme počuť každý deň.

Nedá sa tajiť, že naše časy sú ťažké, ťažšie ako predošlé, ktoré zažili predkovia naši. Aj vtedy bolo dosť chudobných ľudí, ale predsa vo všeobecnosti ľahšie sa žilo predtým ako teraz. V našich dňoch veľmi mnohým ľuďom treba sa borit s mnohými prekážkami, aby mohli vyžiť slušným spôsobom. Hospodár, remeselník, kupec, každý cíti — najmä chudobnejší z nich, — že mu dôchodok ledva stačí, zakryť všetky nezbytné výdavky.

Pri takomto ťažkom živote, mohli by sme očakávať, že sa ľudia naučia aspoň všemožným spôsobom šporiť, gazdovať, lepšie ako ich otcovia, ktorým skorej dochodilo na všetko. Ale čo vidíme?

Teraz mnohí ľudia ľahkomyselnejšie žijú ako dakedy v lepších časoch, — a neraz ten, ktorý sa najväčšími ponosuje, troví bez rozmyslu a bez

Peňazomenci.

potreby. Čím ďalej, tým ťažšie časy nastávajú, ale ľudia sa čím ďalej tým väčšia pýcha chytá a tým ľahkomyselnejšie žijú.

Sporivosť je tá cnosť, ktorá by bola mnohým, — ba každému potrebná a predsa ju veľmi mnohí nepoznajú, ba ani ju nechcejú poznať.

Mnohí ľudia nemajú dost pevnej vôle, aby sa zriekli dákeho pôžitku. Žiada sa im dobre jesť, dobre piť a v pekných šatách chodiť. Snáď aj vedia, že im na všetko to nedochodí, ale predsa dobre a ľahko žijú, kým im dôchodok a majetok stačí. Potom robia dlžoby na všetky strany, kde môžu — a naposledy prídu celkom na mizinu.

Najdú sa aj takí, ktorí by radi sporili, ale — ako sa vyhovávajú — «svet» ich núti k tomu, aby nadmier trovili. Najmä po dedinách a v malých mestečkách najdeme takýchto slaboduchých ľudí. Oni sami by neradi trovili, radšej by sa uspokojili so skrovnejším jedlom, nosili by jednoduchejšie, lacnejšie šaty; — ale hľa, susedia, kmotrovci, známi žijú dobre, robia hostinky, nosia hrdé šaty, — a tak ani oni nemôžu zaostať za nimi, ináč by ich svet vysmial a ohovoril.

Takéto počínanie je slabosťou, ale mnohí sú jej poddaní. Keď je dakto presvedčený o tom, že mu bude na osoh, keď bude sporiť, gazdovať, — nech sa neobzerá po susedoch, známych, čo tí robia, ako žijú, ako sa nosia, — ale nech sporiť, gazduje a nech zostane vždy pri svojom presvedčení. Snáď ho budú hlúpejší ľudia ohovárať, ale to mu škodíť nebude. Časom uvidí, že tí, čo ho vysmievali a nad svoje sily trovili, prídu o majetok, kdežto jeho imanie — pri rozumnej sporivosti — bude sa zmáhať.

Chodiť do krčmy, piť tam bez poriadku, troviť peniaze nemilobohu, — to rozumný a sporivý človek nikdy neurobí. Kto troví viac ako mu dochodí, prinútený je robiť dlžoby, lebo nevie odvyknúť od ľahkomyselného živobytia. Zadlžený človek nie je neodvislý, slobodný; neopováži sa otvorene hovoriť, slobodne konať. Hmotné starosti takou ťažkou záťažou zaľahnú na jeho ducha, že nenie schopný riadne pracovať, nevládze sa postarať o svoju rodinu, o výchovu svojich detí. Zadlžený človek má život biedny, trápenia plný.

Takejto biede len tak vyhneme, keď budeme všemožným spôsobom sporiť. Týmto nechcem povedať, aby sme boli skupáni, aby sme si nedopriali žiadneho pôžitku, ktorý je potrebný telu i duši. Skúposť je práve tak niec hvály hodná, ako márnosť.

Čo nám je potrebné a čo si pri hmotných okolnostiach svojich zadovážiť môžeme, toho sa nám netreba zrieknuť. Kto odťahuje od seba každý pôžitok, kto biedne žije a v handrách chodí len preto, aby si peniaze mohol ukladať

do truhly, — ten nerozumne žije a viac si škodí ako osoží.

Medzi márnosťou a skúposťou držíme sa vždy zlatej strednej cesty: *netrovme nikdy viac ako nám dochodí, a radšej odložme krajciar do truhly, ako by sme si mali dva požičať.*

V terajších ťažkých časoch treba nám dvojnásobne gazdovať. Rozum nám radí, aby sme sporili; telesné chůtky a ľahkomyselní ľudia pobádajú nás, aby sme trovili bez rozmyslu. Ak budeme týchto poslúchať, — očakáva nás hmotný úpadok, chudoba a bieda. Konajme teda tak, ako nám to zdravý rozum prikazuje.

Slovo k rodákam.

Rodáci pozor! Kresťansko-sociálna, kresťansko-ľudová strana, ktorá nás o slobodnú mienku už olúpila, ktorá kladie putá na vaše myslenie, ktorá nedovoľuje sa vám shovárať o tom a čítať také, čo nevychádza z jej nečistého prameňa, tá sa usiluje a namáha vás ešte i vo viere zotročiť, ba povedať možno, že vás chce o samé náboženstvo priviesť. Veď náboženstvo nepozostáva len z dogmí, lež aj z morálky, z mravonauky, ba veľiká prevaha kresťanstva zakladá sa nad inými práve na vznešenej, čistej morálke. No a ľudová strana, tá práve, ktorá dľa chvastúnstva jej vodcov tým sa honosí a vypína, že ona zamýšľa večné pravdy a všade platné zásady kresťanstva do krajinskej politiky uviesť, práve táto strana šliape nohama tie životné zásady morálky všeobecnej a zvlášte kresťanskej.

Že je tomu tak, to dokazujú so dňa na deň, výpovede z jej lona pošlých krajinských zástupcov, tých hlinených obrov na slamenej podlôžke; každý riadok ich časopisov a spisov nám to dokazuje, jak sa len chceme presvedčiť a jestli sme nie zaslepení predpojatnosťou. Slovom aj vtedy, keď politický život a jeho beh v svetle kresťanských zásad a mierou nášho náboženstva zskúmame. Vysvetlime si to pár príkladmi. Predne kresťanstvo samo v sebe je a musí byť liberálne. Ono povznieslo ľudstvo na synovstvo Božie, ono ztroskotalo otroctvo a urobilo človeka slobodným, ono zavrholo predurčenie a hlásalo že človek má slobodnú vôľu. Kto tedy liberalismus s kresťanstvom do protivy kladie, kto tvrdí, že sa tieto vzájomne vytvárajú, ten lže a klame, a tak, keď ľudová strana vraj z kresťanského stanoviska proti slobodomyselnosti brojí, prevádza podvod, mámi a klame ľud.

Slobodomyselná strana oslobodila náboženstvá a vierovyznania od všetkých nátlakov, roztrhala veškeré putá, a zabezpečila každému isté trvanie, pokoj, vývin i rozvoj. Ľudová strana

spojac a stotožňujúc sa s jedným vierovyznaním, pachti po výlučných výhodách, výsadách a nadvláde, ktoré chce zabezpečiť jednomu vierovyznaniu na úkor a škodu iných. Je to kresťanské? Srovnáva sa to s morálkou Spasiteľom hlásanou?

Kresťanstvo vyučuje nás, že sme všetci rovni synovia Boží, tedy bratia medzi sebou, a blížnym nám je nielen spoluveriaci, ale aj publikán a pohán. Ľudovej strane je ale každý nekatolíkom a kacírom, no a žeby žida, turka, alebo pohana mohla za blížneho považovať, o tom ani reči byť nesmie. Je to po kresťansky? Kresťanstvo nedovoľuje zatracovať nikoho, nekáže opovrhovať nikým, lež za povinnosť kladie podporovať padajúcich, pomáhať mdlým a vyučovať zaostalých. Kresťanská morálka káže nám pravdu a spravodlivosť z očí nezpúšťať, nej sa vždy a všade pridŕžať. Robí to ľudová strana? Žiaľbohu nie, ba práve naopak.

Pre seba všetko, iným nič, to je počiatok i koniec ľudárskej múdrosti, pravdy a spravodlivosti. Nesčíslné príklady nám to dokazujú; ťažko z nich vyberať; hojnosť ich uvádza nás v rozpaky. Z mnohých nateraz len dva pripomenieme. Katolícka cirkev chce mať autonómiu = samosprávu. Chce, aby o sebe a svojich veciach veriaci v ustálených hraniciach samostatne pokračovať mohli. Používať chcejú práva, na ktorých sa posiaľ štát a hierarchia delily. Slobodomyslný štát je hotový, ba ochotný k ústupkom, nie tak kňazstvo, vysoké duchovenstvo. Z kompetentného miesta ozval sa hlas, že z práv a výsad biskupských nedajú veriacim ani zbla, dosť im vraj bude to, čo mal doposavád v moci svojej štát. Ozaj, kresťanská to zásada: složme sa spolu, ty dáš všetko tvoje, ja ale nič, a čo složíme, bude spoločné, ba vlastne výlučne mne prislúchať. Ba čo by povedali ľudárski kňazia, tí zatiaľ nepriatelia toho liberálneho, ich tučiaceho štátu, keby to na opak bolo? Keby totiž štát sriadenie autonómie tak považoval, že veriacim pripadnú práva a privilegia biskupské a štátne i naďalej zostanú štátu? Bolo by to hluku, osočovania a kliatby, a to snád zas pod titulom a záštitou nimi pestovanej a na ruby prevrátenej morálky. Kto čítaš, rozumej.

Ďalej plnou hubou roztrubuje ľudová strana, že sa vláda o potreby a záujmy ľudu i štátu nestará, že bárs jak dobré a prospešné návrhy opozície utláča a tým povinnosti svoje ruší, keď ale minister zemebranstva predložil dávno želané vojenské svoje návrhy, tu sa osopili naňho a na ministrapredseda menovite ľudárske časopisy, že je to už bezočatosť, posmech a haňba, čo ten Bánffy vystrája, keď predostrie také návrhy, ktoré vraj Apponyi tak dávno marne súril.

Ak neurobím, je zle, ak ale urobím, ešte horšie. Je to po kresťansky vyučované? Nemýľte sa ľudári, vláda nenie komediantom, ako vy. Nemôže ona, ako šalbiari, aby obecnstvu oči zaslepila, sľubujúc nové a nové kotrmelce vymýšľať, lež povolaním jej je, aby potreby závažne a súrne splňovala, verejné záujmy zastupovala a napomáhala, všetko ale v primeranej dobe a v hraniciach možnosti.

Kresťanskí socialisti a kresťanskí ľudári učte sa od liberálnej vlády a strany zásadám kresťanstva, vstúpte do seba a nemámte klamne a podvodne ľud, ktorý bol naučený veriť vám, ktorý vám ale dnes sotva dačo uverí.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Turičné prázdniny snemu. Tohoto roku trvaly turičné prázdniny snemu len krátky čas, asice od soboty do stredy. Príčinou takýchto krátkych prázdnin je tá okolnosť, že snem teraz pojednáva vážny návrh zákona, totižto návrh o uvedení do života trestného postupovania a za druhé nemalo prispela k tomu aj tá okolnosť, že krajná ľavica chce obštruovať, to jest tak dlho hovoriť proti návrhu, žeby vláda bola prinútená návrh nazad vziať.

Nočné zasadania snemu. Niektoré časopisy píšú, že vláda zamýšľa zaviesť denné a nočné zasadania snemu, aby tak prekazila obštrukciu. Vláda sa úfa, že nočnými zasadania vyčerpá a zlomí silu opozície, takže návrh zákona o uvedení do života trestného postupovania bude behom krátkeho času prijatý, načo sa vyslanci odoberú na letné prázdniny.

Verejná mienka a vojenské návrhy. Ešte vždy dochodia pozdravy z jednotlivých vidiekov, v ktorých občania vyslovujú vláde vďaku, že zadala známe vojenské návrhy, o ktorých sme obšírnejšie písali v minulom čísle.

Návrhy tieto ale zapríčinily aj boj medzi jednotlivými mestami. Jako vieme, majú byť založené dve honvédske kadétske školy a jedna reálka. Teraz sa skoro všetky mestá uchádzajú, aby dostaly tieto ústavy, vláda má ťažkú úlohu, aby vyhovel mohla všetkým požiadavkám.

Tridsaťročné jubileum korunovania. Dňa 8. júna bolo tomu 30 rokov, čo bol teraz slávne panujúci kráľ Franc Jozef za uhorského kráľa korunovaný. Jubileum tohoto veľavýznamného dňa bolo po celej krajine radostne a slávnostne zasvätené; deň tento značí úplné zpäťvedenie našej konštitucionálnej neodvislosti a tak je jedným z najradostnejších dní v dejepise našej vlasti.

Ľudové shromaždenia. Ľudová strana prichytila sa zase do obvyklej práce, do vydržiavania shromaždení

V turecký pondelok vydržovala shromaždenie vo Várgede. Ľudu sa shromaždilo asi 2 tisíc, ale poslucháči nebárs boli spokojní, lebo nahliadli, že cieľom shromaždenia nebolo nič iné, iba rozsiatie nespokojnosti medzi ľuďmi.

Rakúske parlamentárne pomery. Rakúsky snem, ako sme to už viac rázi boli písali, je tak rozdrážený, že je úplne práce neschopný. Tiché pojednávajú sa nedá ani myslieť, lebo vyslanci sú si vždy vo vlasoch. V takýchto okolnostiach nemohol nič múdrejšieho spraviť rakúsky ministerský predseda, ako že vyslancov poslal domov, to sa aj stalo 2. júna. Rakúsky snem nebol rozpustený, lež len jednoducho boli zasadania zakľúčené. Keď vyslanci budú znovu k zasadaniam povolani, budú zasadania novou trónnou rečou otvorené.

Vyjednvanie o pokoj v grécko-tureckej vojne ide pomaly napred. Preto potrebné bolo predĺžiť termín zastavenia boja až na čas, pokým sa podmienky pokoja ustália. Na tento čas veľvyslanci veľmocí v Carihrade vyjednávajú s portou a jako počť, odškodné za vojnu, ktoré turecká vláda ustálila na 100 millionov funtov, veľvyslanci chcú znížiť len na päť millionov funtov a na miesto zaujatia Tessalie, ktorú si Turecko vybojovalo, veľvyslanci náklonní sú na to, aby si Turecko len hranice opraviť mohlo. Turecko je ústupné a tak sa zdá, že dohodnutie ohľadom podmienok pokoja nedá na seba dlho čakať.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie dňa 1. júna. Dnes sa započalo pojednvanie návrhu zákona o uvedení do života trestného postupovania. Jako počť Kossuthisti zamýšľajú pri pojednvaní návrhu obštrukciu zaviesť, t. j. hovoriť do nekonečna a tým znemožniť, aby sa z návrhu stal zákon. Budúcnosť ukáže, či prívrženci Kossuthovi skutočne prevedú tento nepekný kúsok, ktorým chcú prekaziť, aby väčšina uviedla do života to, čo uznáva za dobré.

Referent *Psik* v svojej reči dokazoval hlavne to, že nemožno považovať za obmedzenie tlačovej slobody to ustanovenie návrhu, že urazenie cti súkromných osôb v novinách alebo v inom spise bude patriť pred riadne súdy. Slobodu tlače zabezpečuje úplne tá okolnosť, že každý jeden občan slobodne vyslovuje svoju mienku v novinách.

Minister pravosúdia *Erdély* zaoberal sa hlavne s tým odsekom, ktorý nariaďuje, aby urazenie cti súkromných ľudí patrilo k riadnym súdom. Kto hlbšie rozmýšľa nad týmto, ten nebude vidieť v tom urazenie slobody tlače. V každom štáte Európy zvlášte sa postarali o to, aby privata česť bola všemožne chránená, u nás bola ochrana jej sverená na poroty, lenže výroky tejto neboly vždy uspokojujúce. Tym, že urážky cti privátnych osôb nebudú patriť pred poroty nenie urazená sloboda tlače, lebo veď časopisy budú môcť aj na ďalej smeľe posudzovať verejných úradníkov a účinkovania ich a

tým je dostatočne chránená verejná sloboda. Dosiaľ noviny často napádaly česť privátnych osôb, a títo nedostali dostatočné zadostučinenie pri pojednvaníach porôt. Privátnu česť treba prísnejšie brániť a preto je ochrana jej sverená riadnym súdom. Slobodomyselnosť uviedla slobodu tlače a terajšia liberálna vláda slobodu túto nechce potlačiť, lež len očistiť od jej výhonkov, ktoré len kazia dobré meno tlače. Časopisy budú budúce opatrnejšie a budú písať, iba čo je pravda a tým veľmi dobrú službu preukážu celému obecnstvu. Odporúča návrh k prijatiu.

Na konci zasadnutia interpelloval Karol *Eötvös* v záležitosti škandálov vo Vigszinháze, ktoré sa tam udaly počas nemeckých predstavení.

Zasadnutie dňa 2. júna. Dnes sa opravdu započaly nápady proti návrhu. Krajný lavičiak Edmund *Barta* usiloval sa dokázať, že návrh chrožuje slobodu tlače, ktorú zabezpečil zákon z r. 1848. Žiada od ministra, aby podal zprávu o dosavadnom účinkovaní porotných súdov a navrhuje, aby pojednvanie bolo do tých čias odročené, kým žiadaná zpráva nebude zadaná.

Julo *Zsigárdy* s radosťou prijíma návrh, lebo tento bude záštitou privátnej cti. Rečník je priateľom slobodnej tlače, tlač ale musí byť zároveň aj čistou, pravdomlvnou a návrh zákona ju spraviť takou. V dneskajších časoch niektoré časopisy zo zášti donášajú cti urážajúce články o takých mužoch, ktorí majú veľké zásluhy o rozkvet vlasti. Takéto časopisy naučia poriadku len riadne súdy. Návrh prijíma.

Prešlo sa na interpellácie. Ministerský predseda odpovedal na interpelláciu v záležitosti pohrabu zemských pozostatkov uhorského kráľa Bélu III. a jeho manželky. Barón *Bánffy* dal tú potešiteľnú odpoveď, že nákladky skvelého umiestenia pozostatkov menovaného kráľa v chráme Matiaša znášať bude kráľ. Odpoveď bola v známosť vzatá s hlučným éljenovaním.

Ohľadom tureckých prázdnin upovedomil bar. *Bánffy* snem, že prázdniny budú trvať od soboty do stredy.

Vyslanec *Mócsi* interpelloval ministra vnútra, aby dal oddialiť zo sklepných výkladov nemravné fotografie. *Rátkay* zase žiada ministra, aby zakázal nemecké predstavenia v divadle Vigszinház. Ešte interpelloval *Lepsényi*, upodozrievajúc jedného univerzitného profesora, že sa dá pri zkúškach podplácať. Minister kultu *Wlassics* zazlieval *Lepsényimu*, že išiel pri ďaleko, keď upodozrieva z takých vecí jedného všeobecne váženého profesora.

Zasadnutie dňa 3. júna začal pojednvanie Imrich *Hódossy*. Neprijíma návrh lebo ukracuje tlačovú slobodu. Zákon z r. 1848. nariaďuje, aby všetky tlačové priestupky patrily k porotným súdom, návrh ale urazenia cti privátnych osôb odkazuje k riadnym súdom. Poroty sú neodvislejšie, než riadne súdy a preto chránenie cti privátnych osôb radšej sverí porotám.

Kornél *Emmer* vo všeobecnosti prijíma návrh. nesúhlasí len so 16. paragrafom, ktorý hovorí že nad napadnutím cti privátnych osôb budú súdiť riadne súdy.

Elek Győri ostro vystúpil proti celému návrhu, jehož 16-ty paragraf, je veľmi nebezpečný pre slobodu tlače.

Zasadnutie dňa 4. júna. Prvý rečník bol dnes Alexander Nagy, ktorý sa osvedčil, že je priateľom tlačovej slobody a práve preto prijíma návrh. Rečník nevidí v tom urazenie tlačovej slobody, že nad urazením etí privátnych osôb budú súdiť riadne súdy.

G. Makfalvay uznáva, že sa niektoré časopisy do pustily prechmatov, že napádaly česť ľudí, ktorí to nezaslúžili, zato ale netreba strom vyťať, že sú na ňom neúžitocné ratolesti.

Státny sekretár Plósz háji návrh. Nevie si vysvetliť, jakoby bolo možno pomenovať napadnutím slobody, keď niekoho odsúdia riadni sudcovia, asice všetky tri inštanície preto, že napadol česť iného.

Gróf Albert Apponyi tvrdí, že návrh nepozdvihuje slobodu, zabezpečenú tlačovým zákonom z r. 1848. Nad urazením, prevedeným pomocou tlače, môžu súdiť len poroty, ktoré sa nedržia prisne slov zákona, lež berú do povahy aj všeobecné smýšľanie. Návrh neprijíma.

August Pulszky poukazuje nato, že proti vážnym časopisom, ktoré vedia pochopiť svoju úlohu, aj tak neboly dosiaľ skoro nikdy zavedené pravoty, len na nízkom stupni stojace časopisy sa dopustily priestupkov v tomto ohľade a tak tedy návrh môže škodiť v najlepšom páde len takýmto časopisom, ktoré sa živia zo škandálov a nápadov etí čestných ľudí. Návrh prijíma.

S tým bolo zasadnutie ukončené. Najbližšie zasadnutie bude 9. júna.

Autonomia katolíckej cirkve.

Otázka autonomie katolíckej cirkve postúpila zase o jeden krok napred. Po tieto dni vydal ostrihomský knieža-primas Vaszary pastiersky list ku kňazstvu svojej diecesy v záležitosti katolíckej autonomie. Knieža-primas v tomto liste oboznamuje kňazstvo s autonomiou a potom prizvukuje, že sriadenie katolíckej autonomie ani zďaleka nemôže obsahovať opravenie alebo zmenenie ústavy katolíckej cirkve. Katolícka cirkev má svoju ústavu, ktorá je nezmeniteľná. Ačpráve sa cirkev bez svetských myslí nedá a ačpráve je kňazský rád pre svetských a jemu je sverené, aby ciele cirkve uskutočnil: Kristus predsa sveril vládu na biskupov a nie na svetských. Tejto vlády nad cirkvou sa biskupi nezrieknu, ani sa s ňou s nikým nepodelia, lebo oni sú nie jej neobmedzenými pánmi, ale Kristovi zodpovední šafári. Toto súc základom cirkevnej ústavy, cirkevná autonomia v cirkvi nemôže mať žiadnych nárokov na právo cirkevnej samosprávy alebo vládu, ako si ani nemôže žiadať ani najmenší vplyv na vyučovanie náboženstva, na Božie služby a na výchovu kňazov. Autonomia môže obsahovať dľa náhľadu primasa len tie práva, ktoré:

1. jeho veličenstvo pod titulom takzvaného apoštolského alebo hlavnopatronátskeho práva skrz ministerium vykonával, až nakoľko použitie týchto práv — s podržaním štátneho najvyššieho dozorného a kontrolného práva — na autonómnú správu sveril za dobré uzná;

2. tie záležitosti, na vybavenie ktorých môže sa delegovať skrz biskupský sbor;

3. tie práva, ktorými autonómný sbor štát opatri.

Primas potom na srdce kladie veriacim, aby si na kongress vyvolili dobrých katolíkov, takých, ktorí to dokázali svojím životom.

Knieža-primas konečne s odvolaním sa na najvyššie rozhodnutie kráľovo, označuje deň 24. júna ako taký, v ktorý sa má započat' spisovanie voličov a za tým nariaďuje, aby kňazstvo vysvetlilo veriacim obsah tohoto obežníka

Čo sa týče samej voľby členov kongressu, v tomto ohľade držíme za potrebné nasledujúce poznamenat':

Voličom je každý 24ročný katolík, ktorý nie je v trestnej pravote, poľazne v trestnej pokute, alebo nie je chorý na rozume. Voleným môže byť každý volič, jestli doplnil 30. rok života a vie čítať a písať.

V deň primasom ustanovený miestny duchovný každej fary započne volebné pokračovanie tým, že aspoň 8 dňami pred termínom svolá katolíckych veriacich, tak v matke cirkvi, ako i v ďalších a ľudnatejších filiálkach osobitne, a vyzve veriacich, aby na prevedenie potrebného popisu voličov a potom na vedenie voľby vyvolili 5členový výbor z radu farníkov. Táto voľba prevedie sa pod predsedníctvom farára verejným hlasovaním. Soznam popísaných voličov za 8 dní pred voľbou vyvesí sa na daktorý dom cirkevnej obce cieľom prehľadnutia, aby bola poskytnutá príležitosť opraviť prípadné chyby v sozname voličov.

Tieto miestne päťčlenové výbory vypíšu na svojej pôde deň voľby, postarajú sa o náležité rozhlásenie termínu a pri voľbe vykonávajú popisovanie a sčítanie hlasov. Voľba vykonáva sa v jednotlivých farách tak, že matka-cirkev a filie volia spolu a len v ľudnatejších a obďalec ležiacich filiách osobitne. Voľba, počítujúc od jej započatia, musí sa skončiť naďalej za tri dni. Každý môže vykonávať volebné právo len raz a v tej farnosti, v ktorej je zapísaný za voliča. Ktorí pod titulom patróna sú povolani osobne vykonávať volebné osobitné právo, nemôžu voliť aj v cirkvách, ale môžu byť volenými. Hlasovanie vykonáva sa bezprostredne, osobne a verejne.

Diecesálny biskup upovedomí knieža-primasa o výsledku volieb na území svojej diecesy prevedených. Knieža-primas určí deň pre sídenie sa

sriaďujúceho shromaždenia a povolá členov tohoto do Budapešte.

Svetskí vyslanci na kongresse budú tvoriť dve tretiny, to jest vyslano bude 136 svetských a 68 cirkevných vyslancov.

Členmi kongressu sú: 4 arcibiskupi, 20 biskupi a hlavný opát Benediktínov. Všetci ostatní členovia kongressu sú volení.

Priatelia ľudu

Keď sa v stolicích Horňo-Uhorska ľudová strana utvorila, jej vodcovia vydali sa za tých najopravdovjších priateľov ľudu. Lásku túto prejavovali v tom, že v shromaždeniach ľudových, — naďovšetko ale s kancľov čo najohyzdnejšími menami nadávali liberálom. Prečo ale s kancľov? či kancle chrámov katolíckych slúžia už aj za miesta politických rečníkov? Bohužiaľ! tak je to; — stalo sa to ale len od tých čias, čo sa ľudová strana utvorila, lebo veď vodcovia tejto strany sú kňazi: farári a kapláni

V shromaždeniach ľudových nesmeli tak zúriť na liberálov, lebo na zákonité pokračovanie a pojednávanie vyznačených predmetov dozerala vrchnostenská osoba; vyniesli teda na kancľ, čo inde povedať nesmeli a odtiaľ mierili šipy jedom napustené v slovách: „tatári, psohlavci, zednári, neverci, bezbožníci, škreklavé žaby, diabli v tele ľudskom, vlei krutí, levi pažraví, Judáši, atď.“ Tie posvätné miesta, z ktorých stá a stá rokov počúvali sme slová potešujúce, uspokojujúce, staly sa miestami ku ohlasovaniu nenávisti zlostnej pomsty proti spoluobčanom a spolukrajanom. A prečo? Že slúchali a nasledovali svoje vnuknutie a presvedčenie, — že boli liberáli a nenasledovali slepo a proti svojej vôli ľudárov. Miesta tie, s ktorých sa hlásalo sv. evanjelium, staly sa verbovacími miestami pod prápory ľudárov. A bolo ich mnoho, ktorí nastrašení peklom a utratením neba pridružili sa k strane tej, ktorá neprávne sa menuje ľudovou, lebo veru snahy ľudu nepodporuje tak, jako to náš ľud vyžaduje a potrebuje.

Voľba krajinských vyslancov je zrejme svedectvo, že jaký opravdoví priatelia sú tí vodcovia ľudovej strany, lebo tá strana utrpela porážku takú, na jakú po dvojročnom pripravovaní sa k voľbám nečakala. Nuž ale jej vlastná zbroj bola jej zkazou; — učenie pravé nikdy nezahynie. Keď ale učenie a hlásanie ľudových vodcov sa hlásalo ako pravda nepodvrátiteľná, prečo že ona sa nezakorenila medzi ľuďom? vyschly korenky jej, ktoré nebudú v stave nikdy životný strom strany ľudovej ovlázať a udržať. Tých niekoľko vyslancov, ktorých tá strana do snemu poslala, bolo v okresoch takých zvolených, kde iná strana nijako nebola zriadená, alebo len niekoľko týždňami pred voľbou sa hýbať počala. Čo je to ale ku dvojročnému fanatisovaniu ľudovej strany?!

No a tá láska opravdová k ľudu z čoho že vyniká? Z toho, že ľudoví ablegáti sú zato, aby sa povýšila kvóta! No veď ste nám dali; dľa vás sme veľmi bohatí a môžeme

však aj 50% prispieť ku kvóte. To je to opravdové priateľstvo k ľudu; to je tá láska k bližnému; — čo sami liberáli — ľudovou stranou tak osočovaní surove — za nesnesiteľnú ťarchu pokladajú a prijať nechcú, — to je ľudová strana hotová povoliť.

Kto nežije medzi ľuďom, nepozná ťarchy jeho; ľahko je magnátom ľudovým povedať, že „Uhorsko je dost bohaté k tomu, aby aj väčšiu kvótu platilo;“ veď áno, chvala Bohu, že je tak. Prečo že ale zas hovoria, že dane sú už nesnesiteľné? Tie by sme ešte zniesli, len by nás iné netlačilo. Ako n. p. jeden dieťkami požehnaný chudobnejší roľník, ktorý platí ročitej dane 4—5 zl. musí k udržaniu cirkevníkov prispieť 8—10 zlatýma. Keď sa mu dieťa narodí alebo zomre, nepokrstí mu ho kňaz a nepochová, kým štólu dost masnú nezaplatí; musí ostatnú halenu založiť, aby mohol zaplatiť pohrab farárovi.

To sú potom priatelia ľudu!

Zúria, búria, preklínajú civilné manželstvo — keď ale stránky žiadajú svedectvá potrebné k uzavreniu manželstva — dajú si zaplatiť 1—2 zl. za jedno svedectvo. Prečo to nerobia kňazi darmo, keď sú takí priatelia ľudu? alebo keď si už dajú zaplatiť, prečo nie len 50 kr. tak jako je to štátnym matrikárom naložené? Nuž štát, ktorý neplatí veru matrikárov skvele, a ešte aj za výťahy matrikularne veľmi maličký plat ustálil, zdieľa ľud, a kňazi dobre platení, bohatými dôchodkami obdarení, tí smejú do živého zodrať ľud! Kde že je tá chudoba apoštolská? Kde že tá láska kresťanská? Kde milosrdenstvo samaritána? Tieto cnosti a vlastnosti od kňazov sa máme učiť; no neni div, že tu i tu sa najdú ľudia nemilosrdní, veď sa to od duchovných majú príležitosť naučiť.

Nie civilného manželstva sa báli kňazi, veď je ono nie taký čierny diabol, jako ho maľovali; ani štátnych matrik lebo sú ony knihy prísneho poriadku, ale sa báli že: ich vrecia dostanú dno.

Ľud následkom častých neúrodných rokov zápasí s biedou a ťažko mu padá daň vyplatiť; len že ani by neskamral na vysoké dane, keď by ho k tomu nesvedomiti buričia nemali. Veď keď ľud v jednej dedine, ktorá platí ročite štátnych, stoličných, obecných a cirkevných daní štyri tisíc zlatých, prepíše a premárni, prekorheľuje dvadsať—päťadvadsať tisíc zlatých ročite, či sa tam jest čo žalovať na veľké dane?

Počas volieb, nech sú to či obecné, či stoličné, či krajinské, prvý je kňaz, ktorý stojí na čele proti vládnej strane, kortešuje, ba nie kortešuje, ale fanatisuje ľud. Čo že máme robiť? Veď sme v našich kňazoch jako v opravdových priateľoch našich vždy dôverovali: nuž verili sme slovám poburujúcim; v chráme sme sľubovali, že pod práporom ľudovej strany budeme bojovať proti vláde jak na stoličných, tak aj na vyslaneckých voľbách. Prečo ale? veď sa to nesrovnálo s presvedčením mnohých. Dopustili sme sa aj nezákonnosti, a keď nás treba bolo zastať, ušiel nám pastier, ktorý bol jedine vlna našich surovostí. Či nám to treba bolo?

Nie! lebo my sme najradšej, keď pokojne svoju

prácu konáme a radi poslúchame dobré naučanie; načo sa nám miešať do politiky.

Česť a úcta tým duchovným, ktorí sú opravdoví priatelia ľudu! O, bár by všetci takí boli, jakých je málo v našom horňom Považí!

Štát nám núka pomoc peňažitú, aby sme si mohli školy diplomovanými učiteľmi zaplniť. Nenie-li to blúpstvo, keď kňazia všemožne proti tomu broja? Áno, boja sa, že by sme sa viac naučili a nahliadli potom ich nepriateľské smýšľanie s nami. Kde je ale obec nútená štátnu pomoc vziať, a keď už vezme 100 zl., prečo nie 300 zl. veď by vtedy bolo obci o 200 zl. spomožené? To je nesrozumiteľná nenávisť. Osobný podvýšok takzvaný kvinkvinál tiež môžeme od štátu dostať pre našich učiteľov; o tom ale tak mlčia, ako by to ani zákonom nebolo nariadené.

Keď teda kňazia nielen o duchovný ale i o hmotný dobrobyt svojich veriacich sa starať majú, keď vidia, že ich veriaci nevedia kde a kedy a jako by si spomôcť mohli, prečo že nám to nesdelia, nás nepoučia, nám neporadia? Keď by sme im aj za to zaplatili, asnaď by nám pomohli.

Kde sú tie časy, keď naši duchovní boli opravdoví apoštolovia? Dnes nie slová tieto: „uderím-li pastýra, rozprehne sa stádo,“ platí; ale: „treba-li stádo ochrániť, darmo hľadáš pastýra“!

So dňa na deň skvelejšie sa presvedčujeme, že tí ľudia, ktorí sa nám za priateľov udávali a udávajú, za takých sa vyhlasujú, sú nie naši priatelia ale nepriatelia naši. Čo to platí jazykom tárať? Keď ale skutkom treba presvedčiť a dokázať, vtedy ten najväčší chvastáč sa skryje.

Keď nás núdza tlačí, ľahko je cudzie milodary rozdávať, a za to seba vychvalovať!

Keď sa občan do niečoho zamieša, naháňajú ho ku cepám, k pluhu a ku kose; nech i kňaz zostane pri oltári a číta breviár, nech plní stav svoj dľa učenia cirkve a naloženia Kristovho. Do politiky, uznáme, i kňazia majú právo sa miešať; nech sa ale miešajú len tí, ktorí sú k tomu povolaní. Naši arcipastieri v tomto ohľade nás dosť zastúpia, dôverujeme v nich, od farárov a kaplánov ale požadujeme vylučne správu duchovnú, správu a vedenie duší im zverených.

DOPISY.

Königsberg, počiatkom júna 1897.

Otený pán Redaktor!

Stáleho a dobrého zdravia vám vinšujem, a tešilo by ma, keby vás týchto mojich pár riadkov pri dobrom a stádom zdraví najšť mohlo. Prosím vás, nehnevajte sa, že sa vám, čo osobne neznámy opovažujem písať, a tiež mi prosím vás odpustite, že vám len plajbasom píšem, lebo my tu veru v našej dielni kalamáre a perá ne-držíme; no je síce pravda, že keď už kedy-tedy žene

píšem, to už len ten kalamár a pero kdesi vypožičiam, lež teraz som práve trochu chorý a kamaráti sú všetci na vonkove, teda mi veru ani nemá kto trocha toho atramentu zaopatriť.

Vaše novinky „Opravdový Kresťan“ držíme a vždy si ich v nedelu a vo sviatok čítame. Ach, ale by ste ani neverili drahý a úprimný priateľu, jakú radosť sme mali, keď sme v tých vašich novinkách dva dopisy z našej dediny Trendín-Makó čítali, ktoré vám bol náš pán rychtár Rudolf Matter napísal, všetci sme to číslo čítali, išlo z rúk do rúk, lebo jako by nás to nebolo tešilo, keď my tak ďaleko z domu vzdialení naraz môžeme čítať o našich biednych kopanicích. Veru môžete mi veriť paue redaktor, že všetko to, čo ten náš pán rychtár písal, je číra-čistá pravda. No nech ho len Pán Boh milostivý živí! On je veľmi dobrý a spravodlivý človek a boli by sme šťastliví, keby nám chcel na veky rychtárom ostať. Veru do takých rúk spravodlivých sa môže čokoľvek odovzdať, len jednu chybu má, ja už neviem, či je tomu on príčinou alebo nie, ale by nemal dať ani cirkevné počty z ruky a mal by ich on sám viesť. Lebo to je až strach, čo sa to robí, keď sa môže jedna veľká obec udržať, čo len 32% obecnej dane platí, jako príjde pán farár ku tomu, ktorý má plat od kapitule, aj z daňového úradu, aby cirkevnú prirážku na 45% pozdvihol. A čo ešte viac. Písala mi žena, že nedávno bolo zas ja kési zasadnutie vo fare, ku ktorému pán farár, aby vec svoju previedol, aj občanov iného vierovyznania pozval, teda že to malo byť na príklad tak, pán organista býva v jednom dome s pánom farárom, lebo je to dom na poschodie, hore býva pán farár a dolu organista. Teraz ako počúvam, že sa pán organista chce ženit, a pán farár sa bojí, žeby sa tie dve ženy zle znášaly, to jest jeho gazdinka a pani organistka, za to že cirkevnému výboru predostrel, že sa musí zvláštny byť pre pána organistu postaviť. A toto že má postaviť, to jest nie postaviť, ale len jednu starú, zhnitú chalupu s jedného miesta na iné previesť a potom steny šindlom obiť, Jakub Orvan. No, to je už predsa škandál, keď preto, aby sa dve ženy nevadily, cirkevníci musia extra domy stavať.

Tiež mi písali z domu, že sa chcelo pánu kaplánovi, pánu organistovi a pani kišasonke z fary tancovať i že si spravili bál, aby ich to ale nič nekoštovalo, musely školské deti domiest každé po pár šestákov, od 3 až po 9, ktoré dieťa ale peňazí nemalo, tak pán farár z čistej kňazskej dobroty a katolíckej lásky oproti blížnym bol tak milostivý, že mu to odpustil, lenže sa zato matka dieťaťa musela zaviazat, že na miesto toho pôjde pánu farárovi pár dní na pole robiť. Bál tento bol vraj v sobotu a muziku už na piatok obstarali, ktorá celý večer až do pol noci u pána notára, jakožto verného kamaráta našich kňazov, hrala, a či piatok nepiatok, naši pánkovia že sa pri tej muzike znamenite zabávali, dosť na tom, keď bola jedna hodina po polnoci, že išli po dedine spievajúc: pán kaplán, pán organista, pisár pána notára a šuster Lučan, ale že sa im malo zle povodiť, lebo že prišli s krikom k jednému domu a začali palicami po dveroch biť, nuž ale zabudli, že palica má dva konce, a že ten druhý koniec že sa mal čo chvíľa na ich chrbáty obrátiť, ale že predsa šťastlivo uprehli. Najpeknejšie je, jak potom rano pán kaplán omšu slúžil a velebnú sviatosť prijal. No, však sa ja to ešte dozviem a potom vám to odpíšem. Ach, Bože Otče nebeský! Kde si, keď toto trpíš! Ach, Kriste a svätí apoštolí, smilujte sa! Toto majú byť vaši nástupci? Toto majú byť naši duchovní pastieri? Áno, sú pastieri, ale nie takí, ktorí by v zahradke Kristovej stádo pásli a chránili, ale takí, ktorí len na to hľadajú, aby mohli dobre tie svoje ovce

sstrihať, a krom vlny, ktorá nestačí ani riasť, ešte i tú kožu z nich stiahnuť. No ale páni mýlite sa. Nemyslíte si, že sme my už ozaj tie hlúpe ovce, alebo barany, a že sme tu ozaj len k tomu, aby ste nám vlnu sstrihali a kožky nám stahovali? Oj, nie! My sme ľudia dobrí, tichí, poslušní, lebo sme sa priučili poriadku vo svete, ale sme sa i to naučili, že vieme, čo môže a čo nemôže alebo nesmie byť, a nebudete ozaj robiť s nami jako s tými ozajsnými baranami. Počul som síce, že vám tam pán rychtár poriadne žalúdky vyčistil, no nech ho za to Pán Boh živí!

Keď by sme už mali nejaké stavenie stavať, tak vás prosím, moji drahí, doma sa nachodiaci kamaráti, aj vás pán rychtár, to postavme radšej školu volakde hore u Beloni alebo u Holákov, čoby dietky od Labaji, Greguši Holákov, Ružoni, Lovási, Bacúlov tam chodif mohly, ktoré by maly polovicu cesty bližšie jako teraz chodia. Na takúto vec, keď príde, radšej obetujeme, a možno že nám niečo i štát pomôže, alebo budeme celkom štátnu školu prosif.

Keď som sa už tak pustil do toho písma, ešte vám i to sdelím, že skrz tú poštu, za ktorú náš pán rychtár nášmu pánu ablegátovi Ernestovi Urbanovszky vo vašich novinách ďakoval, sme veľmi mnoho vyhrali, pošta táto nám tak bola potrebná, jako drotárovi kliešte. Lebo predtým, keď sme poslali domov peniaze a pošty tam nebolo, vtedy držal náš pán organista poštu, a bral poštového od našich mozolných groší, síce keď poslal vyše 10 zlatých, vtedy vzal 1 percent, t. j. najmenej 10 krov, keď ale bola 1 zlatka vzal tiež šesták a to bolo už 10 percentov.

Ctený pán redaktor, jako vidite, medzi mojimi táraninami sú i také veci, za ktoré sa skoro sám, jakožto dobrý katolík hanbiť musím; no ale som si prelomil moje srdce a pomyslil som si no lafa, veď keď sa takí ľudia, čo od nás biednych a hriešnych o jednu sviatosť viac na sebe nosia, sa nehanbia a Pána Boha sa neboja také veci konať, tedy čože by sme sa my mali hanbiť?

Ešte vás raz pekne pozdravujem a prosím, jaknáhle týchto pár riadkov dostanete, dajte ich prosím vás do vašich novín hneď vytlačiť, aby tí moji krajanovia vedeli a čítať mohli, že bárs sa my drotári ďaleko od nášho rodiska zdrzujeme, že predsa vďačne počúvame chýry z domu.

S hlbokou úctou ostávam

Trenčín-makovský drotár.

BESEDNICA.

Prsteň.

Napísal Zigmund Szöllösi.

Jako sa junák Juraj stal šestadvadsaťročným, odhodlal sa, že pôjde cestovať, poprechodí svet a hľadať bude blaženost. Zaopatril sa so všetkým, čo je len na takúto veľkú a dlhú cestu treba. Batožinu poviazal a do vaku niekoľko veľkých bankoviek vstrčil. Chvála Pánu Bohu mal z čoho, veď si on veľmi múdre vyvolil ota.

Vlak, s ktorým mal náš junák odcestovať, došiel s veľkým rachotom, fučiac a pušťajúc čierny dym. Jako na stanici mal zastat, zrazu hluk vlaku preraziac, ozval sa hrozný výkrik.

Stará ženička spadla na koľaje a vlak by ju doista bol rozmliaždil, na kúsky dotrhal, keby v ostatnom

okamihu nebol ta Juraj priskočil a keby starenu, jako nejaký ľahký batoh zpred kolies stroja nebol odchytil.

Starena trasúc sa celá, padla na kolena pred svojim obrancom, na všetku silu mu ruku bozkat chcela. Juraj ju ale ľahko od seba odvrátil a usmievajúc sa, riekol k nej:

— Nechajte to tak, staričká. Radšej mi vlnšujete na cestu mnoho šťastia a modlite sa za mňa.

Staričká s vďakou hovorila:

— Veru to urobím, synku; modliť sa budem za teba a prosif budem o zdar tvojej cesty. Či by si mi ale nepovedal, čo hľadáš na tak ďalekej ceste.

Junák Juraj sa usmial, hovoriac:

— Hľadám blaženost staričká, blaženost a lásku. Staričkej sa oči zasvietily. Tichúčko kývala hlavou potom ale skoro šeptom povedala:

— Blaženost je tebe škoda hľadať, ona skorej teba, ako ty ju nájdeš. Lásku ale ... ej pánik mój, kto vie, či ta už nenašla skorej bez toho, aby si ty o tom vedel. Ale len choď a na znak mojej vďačnosti vezmi si tento prsteň, obrúčka je medená, kameň je bez lesku. Vela nestojí, ale má takú vlastnost, ktorá ho činí vzácnejším nad všetky drahokamy. Pozor daj na kameň. V tom okamžení, keď sa s tým sídeš, v kom sa tvoja blaženost kryje, zasvieti sa ako diamant, vrhať bude iskry a svetlif sa v farbách dúhových. Hľadaj do toho času kým sa to nestane. Požehnanie nech je s tebou!

Junák Juraj sotva mal času, aby sa za dar poďakoval. Druhý raz zacengali. Pohol sa na ďalekú cestu, ktorá ho mala k blaženosti viesť. Z okna vozna ešte videl staričkú, jako ona, usmievajúc sa oproti nemu, hlavou kývala, potom si sadol a obzeral obrúčku, ktorá skromne objímala jeho prst. Bola to jednoduchá, tenká obrúčka, bez všetkej okrasy, kameň jako hrach, nejasný, bez barvy, jako kus vyhoreného skla. Veru to bol dar bez okrasy, ale zato ani len na okamih mu nezapadlo, aby si ho s prsta stiahol. V ušiach mu znely slová stareny a zkušal starostlive kameň či sa nehýbe? Pevne stál a to uspokojilo Juraja ...

Chodil po svete sem a ta. Bol na juhu, na severe, šiel na východ a na západ. Nefutoval unavenie ani výdavku; veď hľadal blaženost a či jesto cena, ktorá by za blaženost drahou bola? Vyhľadal veľké mestá, v tých sa nachádzajúce pekne zariadené miestnosti, kde ho všade vďačne prijali, lebo veď bol poriadny, rozumný, vela zkušeny a bohatý. Obracaly sa ku nemu milé zraky pekných dám, a túžobne hľadely na neho pekné devy, ktorých zrak sa na ňom častokrát i dlho pozastavil. Stalo sa, že tu i tam malá ružička mätko a vrele sa tiskla k jeho ruke, ba i niektoré okrúhle, tučné rameno náruživě objalo jeho hrdlo; cítil okúzľujúcu vôňu rozpletených vlasov; v takýto čas vždy ukradomky pohliadnul na malý prsteň, ktorého kameň, ale vždy bezbarevný, sivý a bez lesku ostal.

Chodil i po končinách slobodnej prírody, pomedzi domy na pustatinách sa nachodiacie, medzi radami stromov, na poli tu i tam sa šíel s devami, ktoré čiernymi alebo modrými očami, jasavými jako hviezdy na neho sa dívaly. Všetko sa skvelo v žiare slnca, a len ten malý kameň nemal lesku, nejasal sa. Ten všetky papršky do seba vpustil, ale neodrážal a nevypúšťal zo seba blesk a jasot.

Stalo sa, že i on sám cítil hlasne biť svoje srdce. Bol by rád vykrikol: hľa, tu je, to je láska! Sluchy mi už páli, srdce mi klope, žily mi napína a dušu pozdvihuje. Ale sa zarmútil keď na prsteň padol jeho zrak. Kameň sa nejasal. Taký bol, jako nejaký tmavý, hustý oblaček, cez ktorý žiadny blesk sa preraziť nemôže.

Hnev ho zaujal a lapil sa prsta, že odhodí túto prekliatu obrúčku, ktorá ničí, marí jeho blaženosť. Ale to predsa neurobil. Poverou stala sa mu výpoveď staričky a on sa toho nemohol sprostíť.

Teraz už len ďalej, len vždy ďalej, ač naposledy unavený zastal. Pochodil celý svet a blaženosť predsa nebol v stave najšť. Nadarmo hľadal, nadarmo sa uníval. Darmo hľadal lásku tu pred morom a za oceánom, v palácach a v menších domčekoch.

Ešte za čas sem a ta sa táral, blúdil, potom ale unavený, opustený, bez vôle a smutný domov sa pohol. Prekliť sám v sebe prsteň, staričku, tú, ktorá mu ho dala a i sám seba, že on veril v tento bezdušný kameň.

Rozhodol sám v sebe, že pôjde domov, že sa zavre do svojho starého zámku a zriekne sa toho, žeby on dakedy blažený bol, blaženým sa stal. Naposledy veď pokoj je pol blaženosti, zrieknutie sa ale očistí dušu. Žit bude ticho sám seba a zemi, do ktorej siat bude zrno, aby toto ošoh prinieslo. Blaženosť je podielom len niekoľkých a nemá príčinu byť nespokojným, veď má za podiel dobrobyt.

Prišiel domov. Šťastlivo sa navrátil. Tichý žiaľ pošmurného jasenného mraku bol rozložený po vidieku. Ticho, pusto bolo všade kdekofvek len pozrel. Sostúpil s vlaku a poobzeral sa. Nikto ho nepoznal. Tri roky sa minuly, ako odišiel, tri úplné roky ako odcestoval, aby lásku a blaženosť najšť mohol. Tento čas mu i na čele vrásky vyoral, tvár mu slnce opálilo a jeho mocná, udatná postava sa trochu zohnula.

Bez slova sa pohol, do srdca sa mu vkradla ozvena večerného zvonenia. Sotva zbadal, keď sa tenký, utajený, ale vrelý hlas pri ňom ozval:

— Juraj!

Náhle sa ta obrátil. Olga stála pri ňom. Dieťa Olga, ktorá ale už nebola viac dieťaťom. Z očí, ktoré sa pomítene jasaly, vyronila sa slza a jej bledý obličaj veľmi okúzľujúcim sa zdal byť Jurajovi.

Hľa, malá Olga, tá malé šaty nociaca Olga, ako už nariastla, ako sa vyvinula. Veď ona už dlhé šaty nosí.

Junák Juraj dlho ju bez slova obdivoval. Díval sa na toto dievča a potom jakoby trasúcim sa hlasom k nej prehovoril.

— Čože vy tu hľadáte, malá Olinka?

Dievča skloniac hlavu šeptalo:

— Čakala som vás.

Juraj prekvapený, pomátný milým hlasom sa jej spýtal:

— Čakali ste mňa? . . . Naozaj, mňa ste čakali? . . . Mňa ste čakali?

Dievča nemohlo ani slova preriecť. Ticho bolo okolo nich. Srdce Juraj tak bilo, jakoby mu prse rozbiť chcelo. Podal ruku dievčaťu, táto ju ulapila a prudko ju k sebe pritlačila. A tichým hlasom odpovedala:

— Vždy som ťa čakala . . .

Jej slzy tiekly po prstách junáka Juraja a jedna práve na kameň prsteňa spadla a táto sa tam tak jasala, jako diamant.

jako apríl bol bohatý na dažde. Za tak veľkých a častých dažďov ani rastlinstvo nebolo vstave dostatočne sa vyvinúť a to tým mieň, lebo medzitým bolo chladno, slnečné paprsky patily medzi zriedkavosti. Ustavičné dažde, z ktorých povstaly miestami aj povodne, hrozily rastlinstvu na mnohých miestach vyhynutím; zjavila sa aj hrdza, ktorej boly veľmi vhod časté hmlisté dni, a ktorá veľkou obavou naplňovala gazdov. V dolnozemskej stolicach hrdza napadla veľkú čiastku pšenice, natoľko, že mnohí gazdovia už ani nepočítali na úrodu. Na šťastie koncom mája nastúpilo prajnejšie povetrie (silný severo-západný vetor dul 2 dni) a tým bolo zamedzené ďalšie šírenie sa hrdze.

Ozimná a jarná pšenica. Isté je, že sa výhľady na úrodu do žatvy do konca júna môžu ešte veľmi premeniť; že na jakú žatvu môžu gazdovia počítať, to sa dneska nedá s istotou vypočítať, vzdor tomu ale možno nato rátať, že tohoto roku bude slabšia úroda, než bola vlani; tohoto roku možno počítať na 34—35 millionov metrických centov, kdežto úroda minulého roku obnášala 38 millionov m. centov. Keby avšak prajnejšie počasie nebolo zamedzilo dost včasne ďalšie šírenie sa hrdze, tak by bola úroda bývala značnejšie planšia. Dľa dosavadných dát najlepšiu úrodu, totižto vyše 7 metrických centov na jutre, možno očakávať v nasledujúcich stolicach: v nitrianskej, tekovskej, ostrihomskej atď. niže 6 metrických centov rátajú v nasledujúcich stolicach: v hontianskej, turčianskej, zvolenskej zemplínskej, mármárošskej atď.

Pšenica teraz ženie do klasu; ponevác je teraz počasie dost dobré, ačkofvek len aj posledne na viac miestach pršalo a hmla bola, predsa možno sa úfať, že pšenica prajne odkvitne a zrno sa prajne vyvinie, čím sa výhľady na úrodu stanú a moc radostnejšími.

Ozimná raž. Vyvíňovanie sa raže, zvláste v planších zemiach, ktoré ľahšie strpely mnoho dažďov, bolo vo všeobecnosti obstojné; raž sa aj pekne vyklasila, kvitnutie vzdor tomu nebolo hatené ale na jednotlivých vidiekoch, kde búrky a hrdza pustošily, nebolo prajné. Na úrodu raže tedy počasie tiež zle vplývalo, a tak tedy úroda raže nebude ani čo do množstva, ani čo do jakovosti taká, jako bola minulého roku. Tohoročnú úrodu možno šacovať na 11—12 millionov metr. centov, minulého roku urodilo sa 13 a pol miliona centov. Pomerne najlepšiu úrodu, totižto na jutre 7 a vyše metrických centov očakávajú v týchto stolicach: v ostrihomskej, nitrianskej, prešporskej, komárňanskej, báčbodrogskej, hevešskej, békésskej. Na najslabšiu úrodu je výhľad v oravskej, hontskej, tekovskej, novohradskej, turčianskej, zvolenskej, mármárošskej atď. stolicach.

Jačmeň. Ozimný jačmeň stojí pomerne dost dobre, ačkofvek aj tento trpel mnoho od častých dažďov. Ustavičné dažde snáď najhoršie účinkovaly na jarný jačmeň. Až do posledných čias sa veľmi pomaly a ťažko vyvíňovaly, mnoho siatia aj vyhynulo, a tak tedy výhľady na úrodu sú dľa rozličených krajov krajiny veľmi rozdielne. Jarný jačmeň takrečeno iba teraz opustil žltú farvu; hrdzu badať aj na tejto rastline, na niektorých

HOSPODÁRSTVO.

Stav siatin.

Stáli hospodárski zpravodajcovia o stave siatin v máji podali nasledujúcu zprávu.

Tá veľká mokrota, ktorá na niektorých miestach nadmier škodlivo účinkovala a účinkuje ešte aj teraz, neprestala ani v druhej polovici mája. Celý máj, práve tak

vidiekoch až prívetmi pustošila. Jačmeň sa teraz klasi a tak jak hrdza neprejde do klasu, tak tohoročná úroda môže byť ešte aj dosť dobrej jakovosti. Počítat možno asi na 10—11 millionov metr. centov, vlni sa urodilo vyše 12 millionov centov. Pomerne najlepšie stojí jačmeň v ostrihomskej, šopronskej, báčbodrogskej, peštianskej, békésskej atď. stolici Najslabšiu, t. j. niže 6 metr. centovú úrodu očakávajú v oravskej, tekovskej, hontianskej, lptovskej, novohradskej, trenčianskej turčianskej, zvolenskej, hevešskej, gemerskej, abauj-tornanskej, šarišskej spišskej, marmarošskej atď. stolici.

Časté dážde najlepšie prestál ovos, ačkoľvek aj tomuto škodila ustavičná mokrota. Tohoročnú úrodu možno rátať na 9—10 millionov metrických centov; vlni sa urodilo vyše 10 millionov centov. Hornovidičke stolice sľubujú všetky len slabú úrodu, t. j. niže 6 metrických centov na jutre.

Strukoviny a záhradné rastliny s malými výnimkami výtečne stoja; miestami im škodily mrazy, inde zase dážde a víchre.

So sadením kukurice v niektorých stoliciach sú ešte ani teraz nie hotoví; kde to čas a pôda dovoľujú, v zaostalých prácach teraz pokračujú. Kukurica nenapreduje najlepšie, miestami je celkom slabá, aby sa zotavila, potrebuje ten najlepší čas.

Konope a ľan stoja zväčša obstojne a dobre; miestami ich ešte len teraz sejú.

Druhy repy sa rozdielne vyvíňujú, vzdor tomu v prevažnej väčšine krajiny dobre stoja. Chrobač zapríčiňuje tohoto roku pomerne menej škody, jako vlni.

Zemiakom veľmi škodily ustavičné dážde; v nižšie ležiacich miestach mnoho vyšlo na zkazu z posadených zemiakov; jedna čiastka je zase natoľko porastená burinou, že slabú úrodu sľubuje.

Umelé krmivá sľubovali všade zriedkave dobrú úrodu; pekne sa vyvíňovali v máji, lenže ich nebolo možno kosiť pre časté dážde a kde ich aj pokosili, tam zviezli zlú úrodu. Pastviská veľmi pekne stoja.

Vo viniciach veľmi vystúpila peronospora, pre ustavičné dážde ledva ich bolo možno kropiť. Počasie ale nenie prajné peronospore a tak možno očakávať dosť dobrú úrodu, lebo je mnoho strapečov.

Ovocným stromom veľmi škodily mrazy, chladné dážde a ľadovec. Vo všeobecnosti výhľad je len na slabú strednú úrodu.

Povodne na Balkane. Dážde v pominulom týždni veľmi rozvodnily rieky v Srbsku. Povodne narobili veľké škody. Jedna kommissia, ktorá má za účel podporovať skrz povodeň oškodených oddala vláde 80.000 frankov. Zo Sofie tiež oznamujú, že aj v Bulharsku urobily povodne veľkú škodu. Samé mesto Sofia bolo čiastočne zaplavené a v mnohých obciach sa aj ľudia potopili.

Nemecký cisár v Budapešti. Cisár Vilhelm dňa 22. septembra dojde do Budapešti a pobaví sa tu dva dni. K pocte cisára bude pri dvore obed a večierok.

Ruský cár v Ríme. Po časopisoch sa teraz píše, že ruský cár v októbri t. r. odcestuje do Rímu na navštevu talianskeho kráľa a rímskeho pápeža.

Voľby úradnikov v Liptove. Zastupiteľstvo stolice lipt. previedlo voľby stoličných úradnikov a na miesto za vyslanca vyvoleného Júliusa Mattyasovszkého za ružomberského hl. slúžneho vyvolili Huga Kubinyiho, na miesto tohto za slúžneho zvolili advokátskeho praktikanta Jána Allmanna, za hrádockého slúžneho Arpáda Palugyayho. Móric Palugyay ostal prvým a Géza Kossányi druhým podnotárom stoličným.

Hrobka Ludvikovi Kossuthovi. Na sochu Ludvika Kossutha sossbieralo sa už 347,539 zlatých. Z tejto summy postavia teraz Kossuthovi hrobku na budapeštianskom emiteri.

Čestný honorár Fadruszovi. Umelec Fadrusz, jako známo, za zhotovenie prvej modelly nežiadal žiadnu plácu a uspokojil sa tým, že mu mesto navrátilo čo ho modelovanie stálo. Ohľadom na toto, jako aj preto, aby mesto Prešporok svoju vďačnosť oproti umelcovi dokázalo, na návrh mešťanostu Dröxlera mestská rada jednohlasne uzavrelo, že dá Fadruszovi čo čestný honorár jeden tisíc 20korunových dukátov.

Smrť. Karol Kammermayer, bývalý mešťanosta budapeštiansky, ktorý sa po 40-ročnej službe koncom lanského roku utiahol do pensie, zomrel v Abbazii dňa 5 t. m. Jeho mrtvola bola dovezená do Budapešte a tu na trovy hlavného mesta okázalým spôsobom na večný odpočinok uložená.

Stávka medzi Széchenyim a Wesselényim. V zasadení uhorskej akademie prečítaná bola jedna listina, ktorá rozpráva o stávke medzi grófom Széchenyim a grófom Wesselényim. Wesselényi sa totižto stavil, že za tri hodiny 12 nemeckých míľ dlhú cestu prejazdí, počas jazdenia vypije 12 sedmohradských fertálov vína a z 15 krokov diaľky zostrelí 3 slepačie vajcia; gróf Széchenyi sa zas zaviazal, že jestli Wesselényi stávku vyhrá, vyplatí mu 30 dukátov, v opačnom páde on dostane tieto dukáty od Wesselényiho. Stávka stala sa v Prešporku 10. júla r. 1826. Že kto vyhral stávku, o tom listina nepodáva bližšiu zprávu.

Páter Kneipp. O tomto výtečnom ľudomilovi a lekárovi už dochodily zprávy o jeho smrti. O zdravotnom stave pátera Kneippa dochodia z Wörishofenu už priaznivejšie zprávy a chorý je už natoľko zotavený, že môže už chodiť. Arciknieža Jozef, ktorý je tiež jeden z najprimnejších etitelov Kneippa, poslal do Wörishofenu svojho lekára aby mohol spoľahlivé zprávy dostávať o stave nemocného.

Chrám na mieste parížskeho požiaru. V Paríži po požari dobročinného bazáru sbierajú sa milodary a obete. So dňa na deň dochádzajú zprávy o veľkolepých peňažných daroch. Sardzy abbé, farár jedného parížskeho okresu odovzdal arcibiskupovi Richardovi 430.000 frankov. Tento veľký obnos nasbieral medzi svojimi veriacimi, aby za tie peniaze mohli zakúpiť ten pozemok, na ktorom stál zhorený bazár. Na to miesto chcjú teraz vystaviť veľkolepý chrám.

Odmena za lapenie zlođeja. Jozef Lhotta, vrátnik vo Viedni, ktorý dra Lenkeiho známeho zlođeja obrazov na ulici lapil a oddal polícii, dostal tieto dni na lapenie zlođeja vypísanú odmenu 300 zlatých od uhorskej kraunskéj obrazárne.

Nemeckí gazdovia v Uhorsku. Jako je už známo, asi 150 nemeckých gazdov cestovalo po Uhorsku asi za tri týždne, aby sa obznámili s našim spôsobom gazdovania a dochovania dobytku. Obzreli si veľké i malé gazdovstvá zároveň. Posledné dni boli vo vysokých Tatrách pokochať sa v krásach prírody a obzreli si Štrbské pleso, kde boli hosťami veľkostatkára J. Szentiványiho. Odtiaľto poslali nemeckí gazdovia telegramm do Budapešte ministerskému predsedovi Bánffyemu, ďakujúc mu za to, že uhorská vláda ich tak vďačne prijala, a im všemožné výhody poskytla. Večer gazdovia odcestovali na osobitnom vlaku do Oderbergu, odkiaľ ešte jeden telegramm poslali ministrom orby Darányimu, ďakujúc mu zvláštne zato, že im poskytnul príležitosť, aby si dochovávanie koní dôkladne pozreť mohli.

Nová účastinárska spoločnosť. Žilinská súkenná fabrika, ktorá posiaľ bola majetkom Karola Lőwa, pretvorila sa v účastinársku spoločnosť k dorábaniu súkna. Do zprávy zvolili doterajšieho majiteľa fabriky Karola Lőwa, žilinského pravotára Jána Mileca, Leopolda B. Holitschera, direktora peštianskej komerčialnej banky, Filipa Weisza a rytiera Karola Fakha.

Krveprelievania. V obci Nádudvar počas turičných sviatkov vydržovali socialisti tajnú poradu, o čom keď sa slušny dozvedel, vyhľadal socialistov a vyzval ich, aby sa rozišli. Rozdráždení socialisti sa zbúrili, napadli žandárov kamením a títo aby sa zachránili, strelili 18 ráz. Jeden výtržník padol mŕtvý a veľmi mnohých ranily gule žandárov. Zburu potom už len z Debrecína dobehnuté vojsko bolo v stave udusit. Zatkli 24 ľudí. V obci Alpár sa zas občania zbúrili pre stavbu tamejšej solnok-félegyházskej železničnej dráhy, mysliac že sú oškodení. Ľud napadol žandárov, ktorí prišli pokoj zaviesť. Žandári 12 ráz strelili. Jedna ženská padla mŕtvá a mnohých ranilo. Do Alpáru došlo tiež vojsko, a to z Keckemétu, a len tak podarilo sa ďalšie výtržnosti zamedziť.

Nešťastie na válečnej lodi. Na rakúsko-uhorskej obrnenej lodi „Wien“ stalo sa nešťastie, keď dochodila do Lisabonu. Loď dávala zvyčajné pozdravujúce výstrely pri čom jedného delostrelca zabilo a mnohých poranilo. Obrnenc „Wien“ pláva do Londýna k jubileumu anglickej kráľovnej.

Nešťastné mesto. Rozvodneutá rieka Maros následkom veľkých pršok minulého týždňa vystúpila z koryta a zaliala mesto Felvincz, v meste stála voda na 2 metre vysoko 513 ľudí a hospodárov vyšlon a zobrotu. Škoda je na 120.000 zlatých ocenená. Pole a lúky, slovom celý chotár je na nivoč obrátený. Od niekoľko dní ani v telegrafickom spojení nestojí nešťastné mesto, lebo telegrafické stĺpy sú poválené a železničné násypy porúchané.

Nový útok na talianskeho kráľa. Talianski anarchisti opäť strojili sa útok urobiť na kráľa Umberta, ale ich plán vyšiel na javo a bol prekazený. Policia chytila v Trieste jedného stolárskeho tovaryša menom Gioramo Marsetti, u ktorého našla jeden list zo Záry, v ktorom ktosi dáva Marsettimu na vedomie, že anarchisti jeho vyvolili, aby behom 8 týždňov oproboval nový útok na talianskeho kráľa.

Lúpežná vražda na Gellértovom vrchu. Strašná vražda bola spáchaná na Gellértovom vrchu v Budíne. Naši tam zavraždeného a olúpeného Ludvika Appela, 24-ročného mladíka, ktorý sa zaoberal predávaním klenôtov a i pred vraždou vzal k sebe klenôtov asi za 3000 zlatých. Podozrenie padlo na jeho priateľov Mateja Fuchsa a Karóla Hegyiho, ktorí sli s ním večer na prechádzku. Policia hneď na druhý deň zatkla obuch lúpežných vrahov, ktorí sa ku ohavnej vražde priznali.

Podpafujúci hrom. V šarišskej obci Fiuta počas veľkej búrky udrel do jedného domu hrom. Dom a ešte aj štyri susedné staviská zhorely.

Pozor na poľovačke. V okolí Darmstadtu statkár Simmermacher išiel so svojim priateľom Daábom na poľovku. Obydva stali si na postriežku a čakali na zver. Onedlho priblížil sa k Daábovi jeden jeleň; Daáb mieril, strelil a trafil svojho priateľa miesto jeleňa. Nad týmto rozhorčený Daáb nabil pušku a zastrelil sa. Obydvách našli už mŕtvých.

Železničné nešťastie. Na železničnej stanici vo Varíne dňa 4. mája srazil sa jeden osobný vlak s nákladným. Niekoľko cestovateľov ľahšie ranilo a 10 železničných vozňov sa porúchalo. Príčinou srážky je tamejší železničný strážca, ktorý zle pošinul «wechsel» pred príchodom žilinského osobného vlaku.

Strašné zemetrasenie. Jako z Berlína oznamujú, mestečko Bodnina, ležiace na prusko-sliezkej hranici, zemetrasenie obrátilo na vnivoč. Obyvateľstvo sa ešte zavčasu zachránilo, lež domy všetky sa zrútily a celé ulice pohltla zem, ktorá sa následkom podzemných otrasov roztvorila. Popri meste tečúci potok tak sa rozvodnil, že teraz celé mesto je zaplavené: z potoka ostalo jazero. Škoda spustošeného mesta obnáša vyše 7 millionov mariek. Viac tisíc ľudí je bez prístrešia.

Trýznenie nemeckých vojakov. Niekoľko poddôstojníkov husárskeho pluku v Strassburgu prišlo tieto dni v noci do siene, kde spalo mužstvo a v opilom stave všelijakými spôsobmi trýznili vojakov dotiaľ, pokým len chudáci od ustatia a bolesti nepadli na zem. Prisne vyšetrovanie zaviedli.

Smrť pustovníka. V dneskajších časoch sú pustovníci veľmi zriedkaví. Sedivých starcov nábožného stredoveku, ktorí vzývali Boha osamele v horách, dneskajší človek zná len z poviedok. Budapešť ešte mala jedného pustovníka, ktorý si pod vrchom Tábor zvaným postavil sám úkryt a tam vzýval Boha. Tieto dni chcela starca, ktorý sa menoval Jozef Schenk, navštíviť jedna žena, ale ho našla mŕtveho. Vyšetovanie objavilo, že nábožný pustovník bol asi už 4 dni mŕtvý.

KU OBRAZKU.

Peňazomenci.

Na ďalekom východe po veľkých mestách ako na príklad v Kaire, kde je obchod veľmi vyvinutý a návšteva cudzincov valná, obchod sa vedie hlavne po uliciach. Na uliciach Kaira predávajú sa všetky výrobky východného priemyslu. Najdeme tam všetko počnúc od obuve až po najumeleckejší zhotovené šperky. Zároveň po uliciach sedia peňazomenci, aby cudzincom za menší väčší osob popremieňali groše, ktorými si chce cudzinec zadovážiť pamiatku na svoju cestu po utešenom meste.

K OBVESELENIU.

O t á z k a p r e l e k á r a.

V mestečku B. mali doktora, ktorému všetci chorí mŕli. Raz pýtal sa ho jeden mešťan.

„Pán doktor, ste vy kresťan?“

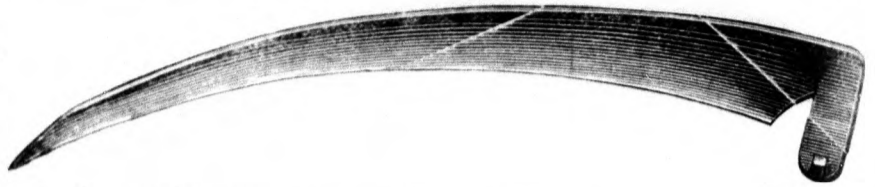
„Dozaista.“

„Či veríte i v zmrtvých vstanie?“

„Jakoby som neveril?“

„No divím sa tomu preveľmi. Lebo ako môžete veriť v znovuvstanie mŕtvých, keď vám nikdy nepovstane ani chorý?“

Kosa svätého Antona

ROĽNÍCI, POZOR!

➔ *Predavatel'ia kôs v našej vlasti mnoho klamstva porobia. A pretože ja s mojou kosou „Svätého Antona“ som im kefnul na prsty, lebo dobrý chýr tejto kosa v celej krajine sa rozšíril, teraz túto kosu falšujú a chcú ľud na to priviesť, aby im veril, že taká stará portieka je ozajstná kosa „Svätého Antona“; oproti tomu ja oznamujem, že ja nedržim v Uhorsku ani agenta, ani cestovateľa (rajzendera) a že ozajstná kosa „Svätého Antona“ len u mňa sa môže kúpiť.* ➔

Ctení hospodári nemajú potrebného a viac užitočného nástroja ako je kosa. Dobrá kosa je poklad; ale zlá kosa je tarcha, ktorá je nie hodná, aby ju človek do ruky vzal. O tom je každý presvedčený a predsa voslep verí, že sú to dobré kosa, ktoré majú pekné meno, ako i verí takým predavačom, ktorí sami seba chvália.

Jediná kosa, ktorá má všetky dobre vlastnosti je

➔ KOSA SVÄTÉHO ANTONA, ➔

ktorá zaslúži meno „kosa ľudu“ ako ju na mnohých miestach volajú.

Táto kosa je preto všade za dobrú uznaná, že je pevná, ani nie veľmi tvrdá, ani veľmi mäkká, a pritom zázračne ľahká.

Zvláštne ale preto vyhovuje žiadosti hospodárov, lebo táto kosa «Svätého Antona» má mocné hrdlo, tenkú čepeľ a je sriadená pre obyčajného kosca tak, aby ju nemuseli dať kováčovi na hrdle tahať, skrze čo zadok kosa obyčajne zmäkne.

Mnohí gazdovia sami zrazia kosu, lebo ju chybné kujú; čo sa pri kose «Svätého Antona» nestane, ona je už vykovaná, a dobre vyprobovaná príde do rúk hospodárov.

S kosou „Svätého Antona“ po jednom kovaní cez viac dní môže sa pracovať a s jedným ostrením 120—150 krokov môže sa kosiť v najtvrdšej a najhustejšej tráve.

Za každú kosu dobre stojím, a ktorá by sa nešikla, takú zamením.

Cena kôs „Svätého Antona“:

Dlhá	70	75	80	85	90	95	100	cm.
	1 zl.	1 05 zl.	1 10 zl.	1 15 zl.	1 20 zl.	1 25 zl.	1 30 zl.	

Kto objedná 5 kusov, tie mu dieľna kôs pošle franko na pošte; kto objedná 10 kusov, jednu kosu dostane zdarma.

JOZEF SOHR v Somogy-Szill.

➔ **Obrázkový cenník pošlem zdarma.** ➔

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 11. júna.

Obilie	Jakosť ha hekt	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	8.35	8.55	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4250	4300
pešťianska	77-81	8.30	8.50	Uhorská zlatá renta 4%	123	123.50	Pešť. uh. kupec. b.	1353	1370
stolnobelehrádska	77-81	8.35	8.55	korunová renta 4%	99.75	100.25	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8090	8110
Rak. žito	70-72	6.35	6.40	Uhorské regálove upisy 4 1/2%	100.70	101.70	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	608	61000
Jacmen na krm.	60-62	4.50	4.70	premiové upisy	153.00	154.00	Záložné listy.		
na pátku	62-64	5.00	5.80	Uhorská tissko-segedínska po- žička 4%	141.00	142.00	Uhorského pozem. uverkového ústavu 5%	101.50	102.00
na várku	64-66	5.50	6.00	Uhorská žel. požíčka 4 1/2% v zl. vyvážkove upisy 4%	123.25	124.50	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.50	101.00
Ovos	39-41	5.80	6.20	Spoločná požíčka v beľ. penia- zoch 4 1/2%	101.25	102	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	100	100.50
Kukurica	73	3.90	4.00	Žreby.			Peniaze.		
Prosó	—	4.10	4.20	Spolku „Jó sziv“	3.80	4.20	Cisársky dukát	5.65	5.75
Repica	—	—	—	Uhorského „Červeného kríža“	8.00	8.50	Dvadsať-frankovník	9.52	9.64
Datelinové semá, ľav.	—	40.00	45.00	Rakuskeho	21.00	21.50	Nemecká ríšska marka	58.65	58.85
„červené“	—	25.00	27.00	Bazilika	6.25	6.75	Striebro	—	—
Svínska masť pešťianska	—	53.00	55.50						
„vidiecka“	—	—	—						

Knihtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.